

CHARAKTERYSTYCZNE OBJAWY DLA DYSFUNKCJI:

Specyficzne trudności w czytaniu - długie utrzymywanie się literowania, trudności w rozpoznawaniu liter, mylenie liter o podobnym kształcie (t - l - ł - f, m - w, u - n, b - p - g - d, itp.), mylenie wyrazów podobnych graficznie, opuszczanie liter, sylab lub wyrazów, gubienie miejsca, w którym dziecko czyta, pomijanie linii lub ponowne jej czytanie, zniekształcanie wyrazów i odczytywanie innych na skutek domyślania się na podstawie początkowej sylaby, czytanie na pamięć, bardzo wolne i nierównomierne tempo czytania, słabe rozumienie treści, niechęć do czytania.

Specyficzne trudności w pisaniu - trudności w odtwarzaniu liter, mylenie liter o podobnym kształcie np. l - t - ł - f, podobnie jak w zaburzonej lateralizacji mylenie liter różniących się położeniem w stosunku do osi pionowej (p - g, b - d) lub poziomej (b - p, d - g, u - n, m - w), pomijanie drobnych elementów graficznych liter (kreski, ogonki, kropki), błędy typowo ortograficzne (ó - u, ż - rz, h - ch) uwarunkowane słabszą pamięcią wzrokową, w klasach początkowych problemy z wyborem liniatury pisania.

Liczne błędy uwarunkowane nieprawidłową analizą dźwiękową (opuszczanie: wyrazów, sylab, liter, łączenie wyrazów, dodawanie liter, zmiana kolejności wyrazów), trudności w pisaniu wyrazów zawierających: zmiękczenia, dwuznaki, grupy spółgłosek, i - j, słabe różnicowanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych (b - p, d - t, k - g, w - f...) oraz samogłosek ą - ę od zespołów -om, -on, -em, -en, łączenie przyimków z rzeczownikami, nieprawidłowe przenoszenie wyrazów, problemy z zapamiętywaniem zdań dyktanda, wolne tempo pisania (częsta analiza słów), pismo fonetyczne (zgodne z wymową).

Wolne tempo pisania, mała precyzja ruchów dłoni i palców, poziom graficzny pisma obniżony (różnorodne zniekształcenia liter, litery nie mieszczą się w liniaturze, błędne są połączenia liter), tempo pisania wolne, słaba kontrola napięcia mięśniowego powodująca słaby lub mocny nacisk na pióro. Zeszyty niestaranne, pomazane, rogi kart pozaginane, wiele poprawek, skreśleń itp.

Rysunki dzieci są ubogie. Rysują niechętnie. Sprawność ruchowa jest niska (powoduje problemy w wykonywaniu ćwiczeń gimnastycznych, nieudolność w grach i zabawach). Występują trudności w szyciu, wycinaniu, majsterkowaniu itp.

Słaba pamięć słuchowa utrudnia szybkie uczenie się. Uczniowie ci niewiele pamiętają z lekcji, wykładu. Mają trudności z zapamiętywaniem ciągów słownych (dni tygodnia, nazw miesięcy), z trudem uczą się wierszy i piosenek, nie zapamiętują nazw.

Problemem dla nich jest wypowiedanie się, zrozumienie dłuższych wypowiedzi i poleceń słownych. Mają duże trudności w nauce języków obcych (zapamiętywanie słówek, nauka gramatyki, czytanie, pisanie).

Poza wyżej wymienionymi problemami mogą występować trudności: w wypowiedaniu się (z uwagi na słabe przyswajanie i operowanie pojęciami w zakresie stosunków przestrzennych), w nauce geografii (orientacja na mapie), w matematyce (trudności w rozumieniu pojęć geometrycznych), chemii (przestawianie symboli we wzorach sumarycznych), językach obcych (zdarza się zniekształcenie wyrazów mało znanych)

W przypadku występowania opisanych specyficznych nieprawidłowości w nauce, mimo znajomości przez dziecko zasad pisowni, prawidłowej motywacji do pracy możemy mówić o dysortografii, dysgrafii czy dysleksji.

Przedstawiona charakterystyka problemów w nauce szkolnej "dziecka dyslektycznego" powinna ułatwić możliwie wczesne wykrycie uczniów ze specyficznymi trudnościami. Wczesne rozpoznanie tych trudności, umiejętne ich scharakteryzowanie i ustalenie przyczyny, daje gwarancję szybkiej i właściwej pomocy dziecku. W przeciwnym razie wspomniane trudności, początkowo zazwyczaj w czytaniu i pisaniu, rozszerzają swój zakres i występują w wielu przedmiotach w klasach starszych.

Bardzo ważne jest, by uczeń u którego podejrzewamy specyficzne trudności w uczeniu i pisaniu otrzymał pełną diagnozę, opartą na wywiadzie na temat wczesnego rozwoju psychicznego i fizycznego. W opinii oprócz diagnozy powinny być zawarte wskazówki do pracy dydaktycznej i terapeutycznej.